

חוק המפלגות, התשנ"ב-1992*

1. בחוק זה - הגדרות
- "מפלגה" - חבר בני-אדם שהתאגדו כדי לקדם בדרך חוקית מטרות מדיניות או חברתיות ולהביא לייצוגם בכנסת על ידי נבחרים;
- "חוק המימון" - חוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973.¹
2. ייסוד מפלגה - מאה בני אדם או יותר, שהם אזרחי ישראל בגירים ותושביה, רשאים לייסד מפלגה על ידי רישומה בפנקס המפלגות.
3. רשם המפלגות - שר המשפטים ימנה אדם שמתקיימים בו תנאי הכשירות למינוי שופט של בית המשפט המחוזי להיות רשם המפלגות (להלן - הרשם); הודעה על המינוי תפורסם ברשומות.
4. בקשה לרישום מפלגה (להלן - הבקשה) תוגש בידי מייסדיה לרשם: הבקשה תפרט את השם המוצע למפלגה, מטרותיה ומענה, וכן את השם, שנת הלידה, מספר הזהות, משלה היד והמען של כל חבר מייסד החתום על בקשת הרישום; לבקשה יצורף תקנון המפלגה.
- (ב) הודעה על הגשת הבקשה תפורסם תוך ארבעה עשר ימים מהגשתה, ברשומות ובעתונים יומיים כפי שיקבע שר המשפטים; פרטי ההודעה ייקבעו בתקנות.
- (ג) הרשם ימציא העתקים מן הבקשה לחברי ועדת הבחירות המרכזית, לבאי-כוח הסיעות בכנסת, ואם הוגשו אותה שעה רשימות מועמדים בבחירות לכנסת - לבאי-כוח רשימות אלו.
5. לא תירשם מפלגה אם יש במטרה ממטרותיה או במעשיה, במפורש או כמשמעו, אחת מאלה:
- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) הסתה לגזענות;
- (3) יסוד סביר למסקנה כי המפלגה תשמש מסווה לפעולות בלתי חוקיות.
6. (א) כל אזרחי ישראל בגיר שהוא תושב הארץ רשאי להתנגד לרישום מפלגה.
- (ב) ההתנגדות תוגש לרשם בכתב, בצירוף הנמקות, תוך שלושים ימים מיום הפרסום ברשומות של ההודעה על הגשת הבקשה.
- (ג) הרשם יחליט אם לקבל את ההתנגדות או לדחותה; החלטת הרשם ניתנת לערעור ברשות לבית המשפט העליון, תוך שלושים ימים מיום שניתנה.
- (ד) סירב הרשם לרשום מפלגה יעביר הרשם את דבר הסירוב ונימוקיו לאישור בית המשפט העליון.
7. לא סירב הרשם לרשום מפלגה, או שסירובו נדחה על ידי בית המשפט העליון, או לא הוגשו התנגדויות, או שנדחו ההתנגדויות שהוגשו, ירשום הרשם את המפלגה בפנקס המפלגות.
8. (א) לא תירשם מפלגה בשם העלול להטעות או בשם העלול לפגוע בתקנת הציבור או ברגשותיו, או בשם הזהה לשם של מפלגה רשומה או שהיתה רשומה או בשם הדומה עד כדי להטעות לשמה של מפלגה כאמור.

* נהגבל בכנסת ביום י"ג באדר ב' התשנ"ב (18 במרץ 1992); הצעת החוק יזכרה בספר פירסומי בהצעת חוק 2097, ביום א' בשבט התשנ"ב (6 בינואר 1992), בעמ' 106.

1 ס"ח התשל"ג, עמ' 52.

(ב) נרשמה מפלגה בשם שאין לרשמי לפי סעיף קטן (א), רשאי הרשם לדרוש ממנה
ישנית את השם: לא שינה השם תוך הזמן שנקבע בדרישת הרשם, רשאי הוא לבקש מבית המשפט
המחוזי בירושלים לצוות על המפלגה לשנות את שמה.

שינוי שם
יפטרות

9. החלטת מפלגה לשנות את שמה או מטרה ממטריתה טעונה רישום בידו הרשם, יחולק,
בשינויים המחייבים, הוראות סעיפים 4 עד 8.

שינוי תקנון
אי בעו

10. מפלגה תודיע לרשם על כל שינוי בתקנונה או במענה, והוא ירשום את השינויים.

יחיד התיאור
כפ"ג

11. חבר בני אדם שלא נרשם בפנקס המפלגות על פי הוראות חוק זה, לא ישא שם הכולל את
המלה "מפלגה", או כל צורה דקדוקית הנגזרת ממנה.

תעודת רישום
ופרסום הודעה
על רישום כפ"ג

12. רשם הרשם מפלגה בפנקס המפלגות יתן לה תעודת רישום, יודיע על כך ליושב-ראש
הכנסת וליושב-ראש ועדת הבחירות המרכזית, ויפרסם הודעה על כך ברשומות ובעתונים יומיים
כפי שיקבע שר המשפטים.

מפלגה תאגיד

13. (א) מפלגה רשומה היא תאגיד כשר לכל חובה, זכות ופעולה משפטית.

(ב) למבקר המדינה יהיו, לגבי ניהול העניינים הכספיים של המפלגה ולענין ביצוע חוק
זה, כל הסמכויות שהוענקו לו לגבי גוף מבוקר לפי חוק מבקר המדינה [נוסח משולב],
התשי"ח-1958.²

תקנון

14. (א) למפלגה יהיה תקנון והיא תתנהל על פיו.

(ב) התקנון יכלול הוראות כדבר:

(1) התנאים לקבלת חברים למפלגה, השעייתם והוצאתם ממנה;

(2) הזכויות והחובות של החברים;

(3) מוסדות וסדרים בדבר הליכים משמעתיים נגד חבר המפלגה ואמצעי המשמעת;

(4) הסמכות של סניפי המפלגה כאזורי הארץ;

(5) קביעת מוסדות המפלגה, תפקידיהם, הרכבם, סמכויותיהם ודרכי פעולתם,
ודרך קביעתם של מועמדי המפלגה בבחירות לכנסת;

(6) מועדי התכנסות מוסדות המפלגה וסדרי הדיון בהם;

(7) הוראות בדבר ניהול ענייני המפלגה לפי חוק זה.

חברות במפלגה
אחת בלבד

15. לא יירשם אדם כחבר ביותר ממפלגה אחת, אך יכול אדם להיות חבר במפלגה ובמערך
הכולל אותה מפלגה: לענין זה, "מערך" – מסגרת משותפת למפלגה או למפלגות או לחוגי ציבור.

בחירת מועמדים

16. מועמדי מפלגה לבחירות לכנסת ייקבעו בהליך שיוגדר בתקנון.

בחירות מוקדמות

17. קבעה מפלגה כי מועמדי המפלגה כאמור בסעיף 16, ייבחרו בבחירות מוקדמות, יחולו על
הבחירות המוקדמות הוראות חוק הבחירות לגופים ציבוריים התשי"ד-1954³ (להלן – חוק
הבחירות לגופים ציבוריים).

מוסדות

18. למפלגה יהיו המוסדות הבאים:

(1) מוסד מרכזי;

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

³ ס"ח התשי"ד, עמ' 110.

(2) גוף המופקד על ניהול עניני המפלגה ועל ביצוע החלטות;

(3) מוסד לביקורת;

(4) כל מוסד אחר שייקבע בתקנון.

- מוסד לביקורת 19. לכל מפלגה יהיה מוסד לביקורת: כחבר המוסד לביקורת יכול להיבחר כל חבר המפלגה, למעט חבר הנהלה או חבר בית הדין.
- חברי המפלגה 20. (א) אורח ישראל בגיר ותושב הארץ, המקיים את התנאים שנקבעו בתקנון לחברות במפלגה, רשאי להיות חבר במפלגה, ובלבד שאינו חבר במפלגה אחרת.
(ב) החברות במפלגה היא אישית ואינה ניתנת להעברה.
- איסור פעילות כלכלית עסקית 21. מפלגה לא תעסוק במישרין או בעקיפין בפעילות כלכלית-עסקית.
- החלת חוק בחירות לגופים ציבוריים 22. לפי בקשת מפלגה, רשאי שר המשפטים בצו, בשינויים המחוייבים, להחיל על בחירות הנערכות לוועידה הכללית של המפלגה את חוק הבחירות לגופים ציבוריים.
- עבירות בחירות 23. בבחירות למוסד ממוסדות המפלגה יחולו הסעיפים 8 עד 12 מחוק הבחירות לגופים ציבוריים, בשינויים המחוייבים לפי הענין.
- ניהול חשבונות 24. מפלגה תנהל ספרי חשבונות, מאזנים ודו"חות לפי הנחיות מבקר המדינה.
- הכנסות המפלגה 25. לא יהיו למפלגה הכנסות לבד מאלה:
(1) דמי חבר;
(2) כספים שהתקבלו לפי חוק המימון;
(3) תרומות שהתקבלו לפי חוק המימון;
(4) הכנסות שמקורן בכספים שהתקבלו על פי סעיף זה או מנכסים שנועדו לפעילותה של המפלגה, גם אם אינם משמשים לפעילותה אותה שעה.
- פירוק מפלגה לפי צו בית משפט המחוייבים. 26. פירוק של מפלגה לפי צו של בית המשפט, יהיה כדרך שמפרקים עמותה, בשינויים המחוייבים.
- פירוק מרצון 27. (א) מפלגה רשאית על פי החלטה של שני שלישים מחברי המוסד המרכזי שלה, להחליט על פירוק מרצון; ההחלטה טעונה רוב של שני שלישים מן המצביעים בישיבת המוסד המרכזי שעליה ניתנה לכל חברי המוסד המרכזי הודעה מראש של 21 ימים לפחות.
(ב) העתק מההחלטה יוגש לרשם.
(ג) הפירוק יחל כעבור שבועיים מקבלת ההחלטה, זולת אם נקבע בה תאריך מאוחר יותר.
- עונשין 28. (א) מי שעשה אחת מאלה:
(1) שילם עבור אחר דמי חברות או דמי התפקדות או כל תשלום אחר המתחייב כדי להקנות זכות הצבעה בבחירות פנימיות במפלגה (להלן - זכות הצבעה):

- (2) השמיט, הוסיף או שינה שלא כחוק רשימה של בעלי זכות הצבעה;
 - (3) ניסה להשפיע על בעל זכות הצבעה להצביע תוך הכטחת טובת הנאה;
 - (4) מנע מאדם, ללא סיבה חוקית, מלקבל זכות הצבעה;
 - (5) הקנה זכות הצבעה למי שאינו זכאי לכך;
 - (6) הפריע למהלך הסדיר של בחירות פנימיות;
 - (7) התערב שלא כדין במנין הקולות;
 - (8) נתן או הציע שוחד כדי להשפיע על בוחר להצביע או להימנע מלהצביע;
 - (9) הצביע בבחירות-פנימיות יותר מפעם אחת;
 - (10) נתן הצהרה כוזבת בענין חברותו או אי חברותו במפלגה,
- דינו - מאסר שנה.

(ב) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מהאמור בחוק הבחירות לגופים ציבוריים, או מכל חוק אחר.

29. חוק העמותות, התש"ם-1980⁴, לא יחול על מפלגה שנרשמה לפי חוק זה. סייג לתחילה
30. בסעיף 67 לחוק העמותות, התש"ם-1980, פסקה (1) - בטלה. תיקון חוק העמותות
31. בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁵ - תיקון חוק הבחירות לכנסת
- (1) אחרי סעיף 4 יבוא:
- "הגשת רשימה על-ידי מפלגה הרשומה לפי חוק המפלגות, התשנ"ב-1992."
- (2) בסעיף 57, במקום סעיף קטן (ח) יבוא:
- "(ח) מפלגה תגיש רשימת מועמדים על גבי טופס שנקבע בתקנות, והיא תיחתם בידי בא כוחה או ממלא מקומו כאמור בסעיף 59; רשימת מועמדים של מפלגה המיוצגת על ידי סיעה בכנסת היוצאת, תיחתם על גבי טופס שנקבע בתקנות, בידי בא כוח הסיעה או ממלא מקומו כאמור בסעיף 25; רשימת מועמדים המוגשת כמשותף או בידי שתי מפלגות או יותר, תיחתם בידי באי כוחן של כל אותן מפלגות או ממלאי מקומם."
32. בסעיף 1 לחוק מימון מפלגות, התשל"ג-1973, לפני הגדרת "סיעה" יבוא: "מפלגה" - כמשמעותה בחוק המפלגות, התשנ"ב-1991: ".
33. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו, לרבות בדבר חובת הדיווח לרשם ומסמכים שיש להגיש לו, ובדבר אגרות שיש לשלם בעד פעולות הרשם. ביצוע ותקנות
34. תחילתו של חוק זה שנה מיום פרסומו. תחילה

35. חוק המפלגות, התשנ"ב-1992

⁴ ס"ח התש"ם, עמ' 210.

⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

דן מרידיר
שר המשפטים

יצחק שמיר
ראש הממשלה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

חיים הרצוג
נשיא המדינה

חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 26), התשנ"ב-1992*

1. בסעיף 21 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969' (להלן - חוק הבחירות) -

(1) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) המלה "וסגניהם" - תימחק;

(2) במקום סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ה) בהתאם להחלטות הועדה המרכזית האמורות בסעיף קטן (א) תמנה כל סיעה את נציגיה אשר יכהנו כסגני יושבי ראש ועדות הקלפי וכחברי ועדת קלפי, ורשאית היא למנות ממלאי מקום קבועים לכל חבר; מינוי כאמור לא ייוחד לוועדת קלפי מסוימת, אולם לא יכהנו בוועדת קלפי, בעת ובעונה אחת, יותר חברים מטעם סיעה מסוימת מכפי שקבעה הועדה המרכזית ביחס לאותה ועדת קלפי כאמור בסעיף קטן (א)."

2. בסעיף 21א(ג) לחוק הבחירות, בסופו יבוא:

"וכן יטיל עליו את הרישום של חילופין בין חברי ועדת הקלפי וסגני היושבי-ראש."

3. בסעיף 24 לחוק הבחירות -

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) המנין החוקי בישיבה של הועדה המרכזית ושל ועדה אזורית יהיה שליש מחברי הועדה וכיניהם היושבי-ראש או סגן היושבי-ראש, ובלבד שכל חברי הועדה הוזמנו לישיבה כאמור בסעיף קטן (1א); לא נכח מנין כזה כעבור שעה מן הזמן שנקבע להתחלת הישיבה, תהיה הישיבה חוקית בכל מספר של נוכחים, ובלבד שיהא נוכח יושבי-ראש הועדה; לא נכח יושבי-ראש הועדה, תהיה הישיבה חוקית אם נכחו לפחות מחצית מחברי הועדה.

(1א) הזמנה לישיבה לענין סעיף קטן (א) תהיה לפחות 24 שעות מראש; ביומיים שלפני יום הבחירות תהיה הזמנה לישיבה בהזמנה אישית או בדרך הטלפון, במברק או בפקסימיליה, לפחות שעה אחת מראש; כיום הבחירות ועד סיומו התוצאות, עריכת הפרוטוקול והעברת תומר הבחירות לוועדה המרכזית או לוועדה האזורית, תפעל הועדה ברציפות."

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "יכריע יושבי-ראש הישיבה" יבוא "רשאי יושבי-ראש הישיבה להכריע";

(3) סעיף קטן (י) - בטל;

* נקבעה בכנסת ביים י"ג באדר ב' התשנ"ב (18 במרס 1992): הצעת החוק יזכרי הסבר פירסמי בהצעת חוק 2137, ביים י"ב באדר ב' התשנ"ב (17 במרס 1992), בעמ' 395
 * ס"ח התשכ"ט, עמ' 10; ס"ח התשנ"ב, עמ' 10